

Õpetaja alates 1944. aasta sügisest

«Lõpetasin eelviimasel sõja-aastal Läänemaa Ühisgümnaasiumi. Tahtsin arstiks edasi õppima minna, kuid isa invaliidistus ning majanduslikult polnud enam võimalik kõrgkooli astuda. Kogu jäädas pidanuksin metsanormi täitma hakkama. See oli väga suur, täitmatajätmise korral pandi aga lausa vangi. Sõbranna soovitas õpetajaks minna, tema ise juba oli. Nii mind Pürksi kooli saadeti. Esimene kooliaasta algas tavalisest umbes kuu aega hiljem. Ei olnud elektrit ega süüa. Vihi- kuld said lapsed vaid paar tükki. Toime tulime.»

Kas esimestel sõjajärgsetel aastatel mõni laps kooli tulemata ka jäi?

«Üldiselt mitte. Näiteks tehti ühes peres pojale isa kirikuülkonnast püksid jalga, nii et isal viisakamaid rõivaid peale tööriiete ei jäänudki. Üks perenaine küsis, kui uurimas käisin, miks last kooli ei saadeta, kas uus võim ikka kestab nii kaua, et tema laps 7 klassi lõpetada saab. Ajad olid segased, võimud

Lehti Timmermann

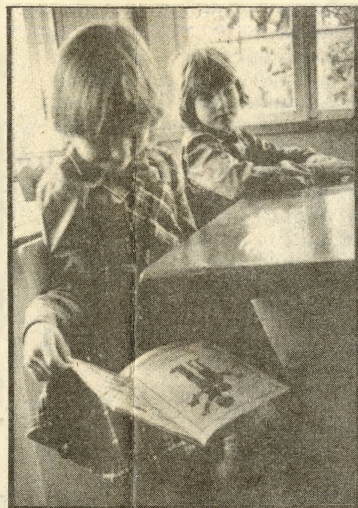
mitu korda vahetunud, inimesed olid loomulikult umbsklikud.»

Kas olete peale gümnaasiumi rohkem ka koolis käinud?

«Haapsalu Pedagoogilise Kooli lõpetasin kaugõppes. Gümnaasiumi lõputunnistuse sain Saksa okupatsiooni ajal. Uutes oludes see ei maksnud. Pedagoogilises koolis tuli kõik lõppklasside ained uuesti vastata, juurde veel vene keelt, partei ajalugu ja erialained.»

Kuidas noor neiu koolis õpetamisega toime tuli?

«Noor ei oska ju midagi karta, kel juba kogemusi ja teadmisi rohkem, oskab ka karta. Eakas kolleeg rääkis: «Sinust saab õpetaja.» Ma ei saanud temast aru, olin ju juba õpetaja! Hiljem alles mõistsin, miks ta nii ütles. Sama kolleeg rääkis ka, et klassi tuleb minna nagu oma tupp. Tollal ma nii ei saa-

nud, nüüd on klassituba tõesti kodutoaks.»

Kuidas tollal laste söögiküsimus lahendati?

«Iga nädal pandi ühest perest kõigi laste jaoks nädala toiduvaru kaasa. Sellest siis valmistati ühiselt. Leib, moosipurgike ja või oli igal lapsel endal kaasas, oma kapis. Lapsevanemad palusid, et lastele kuuma suppi ei antaks: leiba kulus jahtunud supi juurde vähem. Kui rahapalka saama hakati, läks ka koolitamine kergemaks.»

Milliseid ühiskondlikke

ülesandeid õpetajad peale koolitöö täitma pidid?

«Neid organisatsioone, mis kõik õpetajatelt nõuavad, oli siis ja on praegu väga palju. Noarootsis ning alates 1951. aastast Taeblas tuli kolhoosikoosolekutel ettekannetega esineda, näiteks suitsetamise kahjulikkusest. Pidime andma poliitinformatsiooni. Riigilae- nu aktsioonides osalesime igal kevadel, antud plaan tuli täita. Mõnes peres pakuti riideesemeid, raha lihtsalt polnud. Mulle pakuti kirjutada rajoonilehele Ernst Ennot mahategev artikkel. Keeldusin ja ega direktor peale ka käinud.»

Nelja aastakümne jooksul olete elanud üle mitmeid tuuli koolikorralduses, mis kõige enam meeles on?

«Protsentomaania oli kole, see tuli seitsmekümneandel aastatel, nüüd seda enam pole. Väga halb oli suund: kui laps kohe hakkama ei saa, siis erikooli. Nüüd jätame lapsele aasta kodusolekut, kui ta kooliküps pole. Praegugi on mul üks poiss, kes möödunud aastal kuidagi ei saanud, seepeale koju jäeti ning tänavu on hoopis teine asi. Üksiku lapse peale võime rohkem mõelda. Algklasse puudutavad igasugu tuuled alati vähem, meil ju asi selge: tuleb laps lugema õpetada.»

Taebla kooli õpetaja Lehti Timmermann alustas tänavu kolmandat korda kuueaastastega. Võib-olla ta nendega lõpuni, neljanda klassini, enam ei lähe: noor õpetaja tuleb beebipuhkusele tagasi. Aga võib-olla alustab ta nelja aasta pärast jälle, tema endised õpilased meenutavad teda väga hea sõnaga.

«Pürksisse ehtasid nad nüüd nii ilusa koolimaja,» ütles nelikümmend neli aastat tagasi seal õpetajaametit alustanud Lehti Timmermann. Teise õpetajate päeva eelse jutu ajasimegi Noarootsi aastavanuses koolimajas.